

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33289
Nom: Història de la filosofia espanyola
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1004 - Grau Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	3	Primer quadrimestre
1004 - Grau Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació		Primer quadrimestre
1012 - Grau en Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	3	Primer quadrimestre
1012 - Grau en Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1004 - Grau Filosofia	Història de la filosofia espanyola	OPTATIVA
1004 - Grau Filosofia	Història de la filosofia espanyola	OPTATIVA
1012 - Grau en Filosofia	Història de la filosofia espanyola	OPTATIVA
1012 - Grau en Filosofia	Història de la filosofia espanyola	OPTATIVA

COORDINACIÓ

SOLER ALVAREZ FERNANDO

RESUM

Estudi dels principals corrents del pensament espanyol a partir del Renaixement, incloent-hi el problema de la «identitat» del pensament espanyol. Es fa un èmfasi especial en els segles XIX i XX.

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

El nivell de coneixements desitjable és el que proporcionen les distintes matèries d'història de la filosofia.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Adquirir habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau d'autonomia creixent.

Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.

Adquirir un coneixement bàsic dels problemes, els textos i els mètodes propis que ha desenvolupat la filosofia al llarg de la història, reconeixent-hi els possibles biaixos androcèntrics.

Apreciar l'autonomia i la independència de judici.

Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.

Conèixer les idees i els arguments dels principals filòsofs i pensadors, extrets dels seus textos, així com la investigació de les seues diverses tradicions i escoles, identificant-hi els possibles biaixos androcèntrics.

Estimar positivament el pensament original i creatiu.

Expressar amb precisió els resultats de l'anàlisi de problemes controvertits i complexos.

Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.

Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.

Manejar amb soltesa i eficàcia les diverses fonts d'informació: bibliogràfiques, electròniques i altres.

Manejar-se amb soltesa en l'estudi filosòfic d'àrees particulars de la investigació i de la praxi humana, com ara la ment, el coneixement, el llenguatge, la tecnologia, la ciència, la societat, la cultura, l'ètica, la política, el dret, la religió, la literatura, les arts i l'estètica, evitant els caires androcèntrics.

Relacionar problemes, idees, escoles i tradicions.

Saber aplicar els coneixements adquirits per aclarir o resoldre determinats problemes aliens al propi àmbit de coneixement.

Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.

Ser capaç d'aprenentatge autònom.

Ser capaç d'innovació i creativitat.

Ser capaç d'obtenir informació a partir de diferents fonts primàries i secundàries.

Ser capaç d'organitzar i planificar els temps de treball.

Ser respectuós amb la diferència i la pluralitat evitant la discriminació per raons de gènere.

Tenir capacitat de crítica i autocrítica.

Tenir capacitat de transmetre a altres (experts o no) informació, idees, problemes i solucions.

Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.

Treballar amb un grau creixent d'automotivació i autoexigència.

Utilitzar i analitzar amb rigor terminologia filosòfica especialitzada.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El problema de la filosofia espanyola

- Filosofia espanyola, filosofia a Espanya i filosofia en espanyol. Algunes aportacions: Ganivet, Unamuno, Ortega, Gaos, Zambrano.
- La primera «polèmica de la ciència espanyola»: de Juan de Cabriada i els «novatores» a Juan Pablo Forner.
- La circumstància espanyola: bases històriques.

2. El Renaixement

- El Renaixement: Erasme i l'humanisme.
- Lluís Vives: la dessacralització de la pobresa i «el socors de pobres».
- La conquesta d'Amèrica i les seues repercussions en la problemàtica del dret: Las Casas i Vitòria.

3. Llibertat i determinisme

- El problema de la llibertat humana.
- La polèmica entre Domingo Báñez i Luis de Molina (dominicans contra jesuïtes).
- Francisco Suárez

- El filosòfic en la literatura.
- Calderón: somni i realitat.
- Lestoïcisme de Quevedo.
- Cervantes: idealisme i realisme

4. El Barroc

- El filosòfic en la literatura.
- Calderón: somni i realitat.
- Baltasar Gracián

5. Del segle XVIII al XIX: Il·lustració i contrail·lustració

- Els il·lustrats: una minoria cortesana.
- El predomini de la contrail·lustració.
- El triomf de l'absolutisme i la Revolució Francesa.
- El pensament servil i la guerra del Francès.

6. El segle XIX

- Julián Sanz del Río i el krausisme: plantejaments essencials.
- Les crítiques al krausisme: Balmes i els sectaris.
- La Institución Libre de Enseñanza

7. El segle XX: de l'esperança a la catàstrofe, de nou

- Lucas Mallada, el trauma del 98 i el regeneracionisme.
- La generació del 98.
- De la urgència del canvi a la repressió: primer acte (dictadura de Primo de Rivera)
- De la urgència del canvi a la repressió: segon acte (república i alçament feixista)
- Cultura i filosofia sota la dictadura franquista.

8. Unamuno

- Filosofia i poesia.
- Racionalisme enfront d'individualisme.
- Entorn del casticisme.
- Del sentiment tràgic de la vida.

9. Ortega

- Meditaciones del Quijote.
- Racio-vitalismo.
- El yo

10. L'exili

Lexili de la filosofia espanyola. Gaos, Zambrano, Nicol, Xirau, García Bacca.

Important:

Els ítems recollits i la bibliografia proposada en cada apartat tenen un caràcter general orientatiu per a la docència de l'assignatura, sense impedir als docents la possibilitat d'introduir una orientació pròpia en el desenvolupament del programa i en la selecció concreta del material textual.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	5,00
Teoria	30,00
Seminari	15,00
Total hores	50,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	60,00
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	100,00

METODOLOGIA DOCENT

1. Classes teòriques. Hi ha dues hores de classes teòriques, impartides pel professor i articulades entorn de diferents textos dels autors, textos que es facilitaran via aula virtual. El desenvolupament del temari pel professor anirà acompanyat de l'anàlisi i el comentari dels passatges més rellevants dels textos. En aquestes classes poden participar activament els i les estudiants.

2. Preparació de classes teòriques. els i les estudiants ha d'assistir a les classes teòriques havent llegit el material que per a cada sessió haja recomanat el professor, tant pel que fa als textos clàssics com a la bibliografia secundària bàsica. Aquest treball previ és imprescindible per al bon seguiment de les classes i per a la desitjable participació activa de l'estudiantat en el seu desenvolupament.

3. Classes pràctiques. El grup de classe es dividirà, eventualment, en funció del nombre d'alumnes matriculats, en dos grups de pràctiques, i cada un haurà d'assistir a les classes presencials programades, que són una hora per setmana. Ocasionalment, aquestes hores es poden agrupar i fer dues hores seguides cada dues setmanes. Aquestes classes, concebudes com a complement de l'explicació teòrica dels

continguts de l'assignatura, segueixen el model d'anàlisi i comentari de textos directament relacionats amb la temàtica desenvolupada pel professor en les classes teòriques.

4. Treball voluntari. els i les estudiants poden realitzar, individualment o en grup, un treball escrit sobre autors o problemes vinculats al temari general, per a la realització del qual disposen de la direcció del professor. El tema del treball ha de ser comunicat al professor abans que es realitze i se n'ha de presentar un esbós i/o esquema per a la seua aprovació prèvia. El termini per a presentar propostes acaba l'últim dia del quadrimestre en què hi haja horari d'atenció a l'estudiantat. L'escrit ha d'incloure reflexions crítiques i cal indicar amb precisió la bibliografia utilitzada i els passatges que n'hagen sigut citats en el treball. L'incompliment d'alguna d'aquestes condicions suposa la desqualificació del treball. La qualificació del treball forma part de la nota final fins a un màxim de dos punts.

5. Tutories. En l'horari que oportunament es farà públic, s'atendran les consultes que els i les estudiants puguen fer relatives a les qüestions tractades en les classes teòriques, a les seues lectures de la bibliografia bàsica o complementària, o a qualsevol altra consulta vinculada amb els continguts o el desenvolupament de l'assignatura.

AVALUACIÓ

L'adquisició dels coneixements és avaluada mitjançant un examen escrit consistent en preguntes de desenvolupament ampli referents a diferents parts del temari. L'examen es qualifica numèricament amb una puntuació màxima de 10 punts. Si es planteja l'obligatorietat de fer un treball relacionat amb les activitats dutes a terme en les classes pràctiques, aquest treball tindrà un valor màxim de 3 punts i, així, l'examen escrit tindrà un valor màxim de 7 punts.

La realització del treball voluntari (que ha de ser lliurat preferentment mitjançant correu electrònic, al més tard en la data fixada per a l'examen oficial de la part teòrica) té una qualificació de fins a 2 punts. Aquesta qualificació se suma a l'obtinguda en l'examen escrit (sempre que aquesta haja sigut de 5 o més punts, o de 3,5 o més si l'avaluació es realitza sobre 7) per a determinar la qualificació final en l'assignatura. La puntuació del treball pràctic i/o voluntari en el cas dels i de les estudiants que no aproven l'examen de l'assignatura en la primera convocatòria, serà vàlida per a la segona convocatòria. Els qui no hagen presentat treball voluntari en la primera convocatòria, no podran fer-ho per a la segona.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquests no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18.12.2023).

BIBLIOGRAFIA

- Abellán, J.L., Historia crítica del pensamiento español, Madrid, Espasa-Calpe, 1979 ss. 5 vols. - Díaz y Díaz, G., Hombres y documentos de la filosofía española, Madrid, Centro de Estudios Históricos, CSIC, 1998, 6 vols. - Maravall, J.A., Estudios de historia del pensamiento español, Ediciones de Cultura hispánica, 1984, 3 vols. - Unamuno, M. de, Del sentimiento trágico de la vida en los hombres y en los pueblos, Madrid, Alianza Editorial, 1998. - Ortega y Gasset, Unas lecciones de metafísica, Madrid: Alianza, 1966 - García Bacca, J. D., Invitación a filosofar según espíritu y letra de Antonio Machado, Anthropos, Barcelona, 1984 - Gaos, J., Confesiones profesionales, UNAM, 1985 - Zambrano, M., Pensamiento y filosofía en la vida española, Biblioteca nueva, Madrid, 2004.
- Rabaté, Colette y Rabaté, Jean-Claude, Miguel de Unamuno, Madrid: Taurus, 2009. Rabaté, Colette y Rabaté, Jean-Claude, Miguel de Unamuno (1864-1936). Convencer hasta la muerte, Madrid: Taurus, 2019. Rabaté, Colette, En el torbellino: Unamuno en la guerra civil, Madrid: Marcial Pons, 2018 García Jambrina, Luis y Menchón, Manuel, La doble muerte de Unamuno, Madrid: Capitán Swing, 2021.